

Cannabis: een persoonlijk drama

Raymond Niesink*

Yoram Stein (2010). Stoppen met blowen. De mythen, de gevaren en je laatste joint. Amsterdam: Nieuw Amsterdam. ISBN 978 90 468 0655 5, € 14,95.

Stoppen met blowen bestaat uit twee delen, maar de auteur behandelt een drietal onderwerpen: zijn ervaringen met blowen, de bagatellisering van de risico's van het gebruik van cannabis en een behandelmethode om van verslaving aan blowen af te komen. De inleiding en het eerste hoofdstuk behandelen zijn ervaringen met cannabisgebruik, en deze zijn aardig om te lezen. Hij beschrijft hoe hij verslaafd raakte en hoe hij dat voor de buitenwereld en zichzelf probeerde te verbergen.

In die persoonlijke insteek mis ik wat. Nergens lees ik iets over de rol van zijn omgeving, bijvoorbeeld zijn ouders. Zouden die nooit eens gevraagd hebben: 'Waar ben je mee bezig?' Het zal toch niet zo geweest zijn dat niemand van zijn broers of zussen, vrienden of leraren zijn

blowgedrag afkeurde? Dat lijkt mij belangrijk, omdat gebruikers die dit boek lezen daaruit kunnen leren: ja, dat klopt, dat is bij mij ook zo, er zijn wel mensen in mijn omgeving die mijn gebruik afkeuren, maar naar die mensen luister ik niet.

Het tweede onderwerp gaat over de onderzoekers, de verslavingszorg en beeldbepalende figuren met betrekking tot de risico's die verbonden zijn met het gebruik van cannabis. Hoewel hij schrijft dat dit niet zo is, legt Stein de 'schuld' van zijn verslaving toch voor een deel bij de in zijn ogen slappe houding van wetenschap en samenleving. Met name noemt hij het Trimbos-instituut, de verslavingszorg en het ministerie van VWS. Stein ziet een grote samenspanning van drugsonderzoekers die er zelf belang bij hebben dat de risico's van cannabisgebruik worden gebagatelliseerd.

Spannend, dacht ik toen ik aan die hoofdstukken begon. Ik heb me namelijk ook altijd afgevraagd in hoeverre de persoonlijke ideologie van sommige onderzoekers een rol heeft gespeeld in de voorlichting over de risico's van cannabis. Het boek geeft hierop geen antwoord. Integendeel, de auteur haalt feiten door elkaar. Hij verwacht gebeurtenis-

* Dr. R.J.M. Niesink is farmacoloog/toxicoloog en universitair hoofddocent bij de Faculteit Natuurwetenschappen van de Open Universiteit Nederland, senior wetenschappelijk medewerker bij het Trimbos-instituut te Utrecht en hoofd van het Drugs Informatie en Monitoring Systeem. E-mail: r.niesink@trimbos.nl.

sen die in de jaren negentig van de vorige eeuw hebben plaatsgevonden met die van de afgelopen tien jaar en vice versa. Deze hoofdstukken staan daardoor bol van feitelijke onjuistheden.

Om er eentje te noemen: de sterkte van cannabis. Stein beweert dat men gewaarschuwd heeft om onderzoek te doen naar THC-gehaltes in cannabis en dat er daarom niets bekend was over de sterkte van nederwiet. Maar al in het begin van de jaren negentig heeft Dirk Korf onderzoek gedaan naar THC-gehaltes in hasj en wiet in Amsterdamse coffeeshops. En midden jaren negentig deed Henk Huizer soortgelijk onderzoek aan in beslag genomen cannabismonsters, bij het Nederlands Forensisch Instituut (Niesink, 2000). In 1999 is het Trimbos-instituut begonnen met het systematisch onderzoeken van de THC-gehaltes in cannabis zoals die verkocht werden in Nederlandse coffeeshops. Dat feit vinden we nergens terug in *Stoppen met blowen*.

Ook heeft Stein geen oog voor de positieve aspecten van het gevoerde drugsbeleid van de afgelopen jaren. In het buitenland wordt een cannabisverslaafde immers vaak behandeld als een crimineel, in Nederland vinden we dat zo iemand een gezondheidsprobleem heeft. Wat Stein niet ziet, of misschien zelfs niet wil zien, is dat er de afgelopen tien jaar heel veel veranderd is. Veel van wat bekend is over de risico's van cannabis weten we pas de afgelopen tien jaar. Inderdaad was al halverwege de jaren negentig uit onderzoek van Don Linszen gebleken dat cannabis een risico vormt voor mensen die lijden aan psychotische stoornissen. Wat pas later bekend werd, maar waarover in de wetenschappelijke

literatuur nog steeds discussie is, is dat cannabis ook een risicofactor is bij het ontstaan van psychotische stoornissen op latere leeftijd, dus ver nadat het gebruik heeft plaatsgevonden.

Al aan het eind van de jaren negentig waarschuwde het Trimbos-instituut hiervoor en het is dus niet juist te stellen dat het instituut dit zou hebben verzwegen. Zowel in de wetenschappelijke literatuur als in cursussen, voordrachten en voorlichtingsmateriaal werd dit prominent naar buiten gebracht. Denk nog eens aan de opschudding die dit in 2003 met zich meebracht toen medewerkers van het Trimbos-instituut over dit risico op psychosen publiceerden in het tijdschrift *Addiction* (Smit, Bolier & Cuijpers, 2004a) en het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde* (Smit, Bolier & Cuijpers, 2004b). De fout die Stein maakt is dat hij veronderstelt dat alles wat nu bekend is met betrekking tot de risico's van cannabis, ook al in de jaren negentig bekend was en dat dit bewust werd verzwegen. Iemand die een genuanceerd standpunt inneemt over de risico's van cannabis wordt door hem meteen in het kamp geschoven van de blowers en cannabisprofeten.

Een ander voorbeeld van zo'n feitelijke onjuistheid is zijn beschrijving van cannabisverslaving. Hoezeer de visie op de verslavingsrisico's van cannabis de afgelopen twintig jaar is veranderd, wordt mooi beschreven door de psychiater Hans van Epen (Vervaeke, 2008) in *Drugs en alcohol. Gebruik, misbruik en verslaving* (besproken in nummer 2009-04 van dit tijdschrift). Voor Stein bestaan er echter maar twee groepen: zij die fel gekant zijn tegen het gebruik van cannabis en zij die

het gebruik van cannabis 'promoten'. Dat is een onjuist beeld van hoe het werkelijk is.

Het laatste gedeelte van het boek is een beschrijving van een psychotherapeutische interventie waarvan de auteur zegt dat hij er zelf veel baat bij heeft gehad. In hoeverre deze specifieke interventie, gebaseerd op de bekende twaalf-stapenmethode, succesvoller is dan andere methoden en hoe hoog de terugval is bij deze specifieke methode na een aantal jaren, wordt in het boek niet besproken. Voor cannabisverslaafden is het wellicht een toegankelijke beschrijving van hoe zo'n therapie er kan uitzien. Maar voorzichtigheid is geboden; iedereen weet inmiddels dat het er bij een verslaving niet alleen om gaat om te stoppen, maar ook om er vanaf te blijven.

Al met al niet zo'n geweldig boekje. De waarde ervan ligt in het persoonlijke accent: het verhaal van een gebruiker die erin is geslaagd van zijn verslaving af te komen. Misschien dat het voor een andere cannabisverslaafde net dat laatste

duwtje is dat hij nodig heeft om zich nu eindelijk eens voor een behandeling aan te melden. Voor wetenschappelijke feiten en cijfers zou ik u echter sterk afraden dit boekje te raadplegen. O ja, voordat u mij er straks van beschuldigt dat ik u niet heb gewaarschuwd: weinig cannabis is beter dan veel of vaak, maar *geen* cannabis is nog veel beter. Wil je geen risico's lopen, gebruik dan gewoon niet!

Literatuur

- Niesink, R.J.M. (2000). *THC-concentraties in wiet, nederwiet en hasj in Nederlandse coffeeshops*. Utrecht: Trimbos-instituut.
- Smit, F., Bolier, L., & Cuijpers, P. (2004a). Cannabis use and the risk of later schizophrenia: A review. *Addiction*, 99, 425-430.
- Smit, F., Bolier, L., & Cuijpers, P. (2004b). Cannabisgebruik waarschijnlijk oorzakelijke factor bij het ontstaan van latere schizofrenie. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 147, 2178-2183.
- Vervaeke, H. (2008). Tripmiddelen: cannabis. In R. Kerssemakers, R. van Meerten, E. Noorlander & H. Vervaeke (red.), *Drugs en alcohol. Gebruik, misbruik en verslaving* (pp. 361-363). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.